

PORT ARTHURIN KUKISTUMINEN ¹⁷

„Port Arthur on antautunut.

Tämä tapahtuma on nykyajan historian suurimpia tapahtumia. Nuo neljä sanaa, jotka lennätin tiedotti eilen sivistyneen maailman kaikkiin ääriin, tekevät masentavan vaikutuksen, sellaisen valtavan ja hirmuisen katastrofin, sellaisen onnettomuuden vaikutuksen, jota on vaikea sanoin kuvata. Luhistuu mahtavan imperiumin moraalinen voima, himmenee nuoren rodun arvovalta, rodun, joka ei ole ehtinyt vielä kunnolla varttuakaan. Langetetaan tuomio kokonaiselle poliittiselle järjestelmälle, katkeaa pitkä pyyteiden ketju, murtuvat mahtavat voimanponnistukset. Port Arthurin kukistuminen on nähty tietenkin ennakolta jo aikoja sitten, jo kauan on rajoitettu sanoihin ja lohduteltu itseä valmiilla fraaseilla. Mutta erittäin tuntuva, koruton tosiasia murskaa kaiken sovinnaisen valheen. Tapahtuneen romahduksen merkitystä ei voida nyt lieventää. Ensi kerran vanhaa maailmaa on häväisty korvaamattomalla tappiolla, jonka sille on tuottanut uusi maailma, mikä on niin salaperäinen ja nähtävästi nuoruusiässä, vasta eilen sivilisaation tielle kutsuttu”.

Näin kirjoitti tapahtuman välittömän vaikutuksen alaisena muuan vaikutusvaltainen eurooppalainen porvarillinen sanomalehti. Ja täytyy tunnustaa, että sen onnistui tehdä enemmänkin kuin ilmaista selvästi koko Euroopan porvariston mieliala. Tuon sanomalehden suulla puhuu vanhan maailman porvariston todellinen luokkavaisto, porvariston, jonka tekee levottomaksi uuden porvarillisen maailman menestys ja saattaa rauhattomaksi Venäjän sotilaallisen voiman romahdus, voiman, jota on kauan pidetty

eurooppalaisen taantumuksen mitä varmimpana tukena. Ei ole ihme, että yksinpä Euroopan porvaristokin, joka ei osallistu sotaan, tuntee kuitenkin olonsa nöyryytetyksi ja masentuneeksi. Se on niin tottunut samaistamaan Venäjän moraalisen voiman Euroopan santarmin sotilaallisen voiman kanssa. Sen mielestä nuoren venäläisen rodun arvovalta on ollut erottamattomasti sidottu järkähtämättömän voimakkaan, lujasti nykyaikaista „järjestystä” suojelevan tsaarivallan arvovaltaan. Ei ole ihme, että hallitsevan ja komentavan Venäjän katastrofi tuntuu koko Euroopan porvaristosta „kauhealta”: tämä katastrofi merkitsee yleismaailmallisen kapitalistisen kehityksen hirveän suurta jouduttamista, historian jouduttamista, ja porvaristo tietää erittäin hyvin, tietää liiankin hyvin, tietää karvaasta kokemuksestaan, että tällainen jouduttaminen on proletariaatin sosiaalisen vallankumouksen jouduttamista. Länsieurooppalainen porvaristo on tuntenut olonsa niin rauhalliseksi pitkäaikaisen seisauksen ilmapiirissä „mahtavan imperiumin” siipien suojassa, ja yhtäkkiä jokin „salaperäinen, nuoruusiässä oleva” voima uskaltaa rikkoa tuon seisauksen ja särkeä näitä tukia.

Niin, Euroopan porvaristolla on syytä pelästyä. Proletariaatilla on syytä iloita. Meidän pahimman vihollisemme katastrofi ei merkitse vain Venäjän vapauden lähentymistä. Se ennustaa myös Euroopan proletariaatin uutta vallankumouksellista nousua.

Mutta minkä vuoksi ja missä määrin Port Arthurin kukistuminen on todella historiallinen katastrofi?

Ennen kaikkea pistää silmään tämän tapahtuman merkitys sodan kulussa. Japanilaiset ovat saavuttaneet sodan tärkeimmän päämäärän. Edistyksellinen, etumainen Aasia on antanut parantamattoman iskun jälkeensä jääneelle ja taantumukselliselle Euroopalle. Kymmenen vuotta sitten tämä taantumuksellinen Eurooppa, Venäjä etunenässä, oli huolestunut Kiinan murskaamisesta nuoren Japanin taholta ja liittyi yhteen anastaakseen tältä parhaat voiton hedelmät. Eurooppa suojeli vanhan maailman vakiintuneita suhteita ja etuoikeuksia, sen ensisijaisoikeutta, vuosisatain pyhitettyä ikivanhaa asialaisten kansojen riistämisen oikeutta. Japanin suorittama Port Arthurin takaisinpalauttaminen on isku koko taantumukselliselle Euroopalle. Venäjä piti kuusi vuotta hallussaan Port Arthuria, käytti satoja mil-

joonia ruplia strategisiin rautateihin, satamien luomiseen, uusien kaupunkien rakentamiseen, linnoituksen lujittamiseen, jota kokonainen Venäjän lahjomien ja Venäjän edessä nöyristelevien eurooppalaisten sanomalehtien joukko ylisteli valloittamattomaksi. Sotakirjailijat sanovat, että voimakkuudeltaan Port Arthur vastasi kuutta Sevastopolia. Ja sitten pieni, siihen saakka kaikkien ylenkatsoma Japani valtaa kahdeksassa kuukaudessa tuon linnoituksen, kun Englanti ja Ranska olivat yhdessä touhunneet yhden Sevastopolin valtaamisessa kokonaisen vuoden. Sotilaallinen isku on parantamaton. On ratkaistu kysymys ylivallostasta merellä — tämän sodan tärkein ja peruskysymys. Venäjän Tyynen meren laivasto, joka alussa ei ollut heikompi, vaan ehkä voimakkaampikin kuin Japanin laivasto, on lopullisesti tuhottu. On anastettu itse laivaston operaatiotukikohta, ja Rozhdestvenskin eskaaderille ei jää muuta neuvoksi kuin kääntyä häpeällisesti takaisin, sen jälkeen kun on hukattu hyödyttömästi uusia miljoonia, kun peloittavat panssarilaivat ovat saaneet suuren voiton englantilaisista kalastajaveneistä. Yksistään Venäjän aineellisten tappioiden on arvioitu käsittävän yksinomaan laivaston alalla kolmensadan miljoonan ruplan summan. Mutta vieläkin tärkeämpää on merivoimien noin kymmenen tuhannen parhaan miehen menetys, maasotavoimien kokonaisen armeijan menetys. Monet eurooppalaiset sanomalehdet yrittävät nyt lieventää näiden menetysten merkitystä intoillen siinä naurettavuuteen saakka, mennessä puheissaan jopa niinkin pitkälle, että Kuropatkin „on saanut helpotusta”, „vapautunut” Port Arthurin huolista! Venäjän sotaväki on vapautunut myös kokonaisuudesta armeijasta. Vankien lukumäärä, viimeisten englantilaisten tietojen mukaan, nousee *48.000 mieheen*, ja kuinka monta tuhatta lienee vielä kaatunut taisteluissa Kintshaun ja itse linnoituksen edustalla. Japanilaiset valtaavat lopullisesti koko Liaotungin, saavat haltuunsa äärettömän tärkeän tukikohdan Koreaan, Kiinaan ja Mantshuriaan vaikuttamista varten, vapauttavat taistelua varten Kuropatkinia vastaan 80—100-tuhantisen karaistuneen armeijan ja sen lisäksi valtavan määrän järeätä tykistöä, jonka siirtäminen Shahojoelle antaa heille valtavan ylivoiman venäläisten päävoimiin verrattuna.

Itsevaltiudellinen hallitus, ulkolaisten sanomalehtien tiedoitusten mukaan, on päättänyt jatkaa sotaa hinnalla millä hyvänsä ja lähettää Kuropatkinille 200.000-miehisen sotajoukon. On varsin mahdollista, että sota jatkuu vielä kauankin, mutta se, että se on toivotonta, on jo ilmeistä, ja kaikenlaiset pitkittämiset vain lisäävät niitä lukemattomia onnettomuuksia, joita Venäjän kansa kärsii sen vuoksi, että sietää vielä harteillaan itsevaltiutta. Tähänkin asti japanilaiset ovat lujittaneet nopeammin ja runsaammin sotilaallisia voimiaan jokaisen suurtaistelun jälkeen kuin venäläiset. Mutta nyt, saavutettuaan täydellisen herruuden merellä ja tuhottuaan täydellisesti yhden venäläisen armeijan, he kykenevät lähettämään kaksi kertaa enemmän lisäjoukkoja kuin venäläiset. Japanilaiset ovat tähän mennessä lyöneet lyömästä päästyään venäläisiä kenraaleja siitä huolimatta, että heidän koko paras tykistönsä on ollut sidottu linnoitus-sotaan. Japanilaiset ovat nyt saaneet aikaan voimiensa täydellisen keskityksen, mutta venäläisten täytyy olla varuillaan ei ainoastaan Sahalinin, vaan myös Vladivostokin suhteen. Japanilaiset ovat vallanneet Mantshurian parhaan ja tiheimmin asutun osan, missä he voivat ylläpitää armeijaansa valloitetun maan varoilla ja Kiinan avustuksella. Mutta venäläisten täytyy yhä enemmän rajoittaa Venäjältä tuotaviin varusteisiin, ja armeijan edelleen suurentaminen käy Kuropatkinille kohta mahdottomaksi sen johdosta, ettei voida kuljettaa riittävää määrää varusteita.

Mutta itsevaltiuden kärsimä sotilaallinen vararikko saa vieläkin suuremman merkityksen koko meidän poliittisen järjestelmämme romahduksen merkinä. Palautumattomasti ovat vierähtäneet iäisyyteen ne ajat, jolloin sotia kävivät palkkasoturit tahi puolittain kansasta erottautuneen kastin edustajat. Sotia käyvät nykyään kansat,— yksinpä Kuropatkinin, Nemirovitsh-Dantshenkon tunnustuksen mukaan, on alkanut nyt ymmärtää, että tämä totuus on muutakin kuin pelkkä aakkostotuus. Sotia käyvät nyt kansat, ja sen vuoksi nykyään tulee erikoisen selvästi esille sodan suurenmoinen ominaisuus: paljastuu todellisuudessa, kymmenien miljoonien ihmisten silmien edessä, se kansan ja hallituksen välillä vallitseva epäsuhde, joka tähän saakka on ollut vain pienen tietoisien vähemmistön nähtävissä. Sen arvostelun, jonka itsevaltiudesta ovat esittäneet kaikki Venäjän etumaiset ihmiset, Venäjän sosialidemokratia, Venäjän prole-

tariaatti, on nyt vahvistanut Japanin aseiden antama arvostelu, vahvistanut niin, että jopa nekin, jotka eivät tiedä, mitä itsevaltius merkitsee, ja vieläpä nekin, jotka sen tietävät ja koko sielustaan haluaisivat suojata itsevaltiuden, *tuntevat* yhä enemmän sen, että itsevaltiuden vallitessa on mahdoton elää. Se, että itsevaltius ei sovi yhteen koko yhteiskunnallisen kehityksen etujen kanssa, koko kansan (paitsi pientä virkamiesten ja rikkaiden ryhmää) etujen kanssa, tuli esille heti, kun kansa joutui teoissa, verellään, maksamaan itsevaltiuden edestä. Typerällä ja rikollisella siirtomaaseikkailullaan itsevaltius on saattanut itsensä sellaiseen umpikujaan, josta voi vapautua vain itse kansa ja vain tsarismin hävittämisen hinnalla.

Port Arthurin kukistuminen tekee erään mitä suurimman historiallisen yhteenvedon niistä tsarismin rikoksista, joita alkoi paljastua aivan sodan alusta lähtien ja joita alkaa nyt paljastua vieläkin laajemmin, vieläkin hillittömämmin. Meidän jälkeemme vaikka vedenpaisumus! — järkeili jokainen sekä pikku että suuri Aleksejev¹⁸ ajattelemta sitä, uskottamatta siihen, että vedenpaisumus todellakin tulee. Kenraalit ja sotapäälliköt osoittautuivat lahjattomiksi ja mitättömyyksiksi. Vuoden 1904 sodan koko historia, erään englantilaisen sotilastarkkailijan arvovaltaisen lausunnon mukaan („Times” lehdessä¹⁹), oli „meri- ja maasotastrategian alkeellisimpien periaatteiden rikollista ylenkatsoamista”. Sekä siviili- että sotilasvirkavalta osoittautui yhtä loismaiseksi ja lahjottavaksi kuin maaorjuudenkin aikoina. Upseeristo osoittautui sivistymättömäksi, kehittymättömäksi, kouluttamattomaksi, siltä puuttui läheinen yhteys sotamiehiin, eikä se nauttinut heidän luottamustaan. Talonpoikaisjoukkojen tietämättömyys, sivistymättömyys, kirjantaitamattomuus, tylsistyneisyys tulivat näkyviin kamottavan alastomina yhteenotossa edistyksellisen kansan kanssa nykyaikaisessa sodassa, joka vaatii yhtä ehdottomasti korkealaatuista ihmismateriaalia kuin nykyaikainen tekniikkakin. Menestys nykyaikaisessa sodassa on mahdoton ilman aloitekykyistä ja tietoista sotilasta ja matruusia. Ei mikään kestävyys, ei mikään fyysillinen voima eikä mikään joukkotaistelun laumahenki ja yhtenäisyys voi taata yllötettä aikakaudella, jolloin on olemassa pienikaliberiset pikatuliaseet, konetykit, monimutkaiset teknilliset laitteet aluksissa ja jolloin maataisteluissa käytetään hajaryhmitystä.

Itsevaltiudellisen Venäjän sotilaallinen mahti osoit-
 tautui pintakiilloksi. Tsarismi osoittautui nykyaikaisen,
 uusimpien vaatimusten tasalla olevan sota-asiain järjeste-
 lyn haitaksi,— sen saman asian haitaksi, jolle tsarismi oli
 antautunut koko sydämeästään, jolla se oli eniten ylpeillyt
 ja jolle se oli kantanut rajattomia uhreja minkäänlaisesta
 kansan oppositiosta välittämättä. Valkaistu hauta — juuri
 siksi osoittautui itsevaltius ulkoisen puolustuksen alalla,
 sen, niin sanoaksemme, erikoisalalla, joka oli ollut sille
 kallein ja läheisin. Tapahtumat vahvistivat sen, että
 oikeassa olivat olleet ne ulkomaalaiset, jotka nauroivat näh-
 dessään, miten kymmeniä ja satoja miljoonia ruplia heitet-
 tiin mainioiden sota-alusten ostamiseen ja rakentamiseen,
 ja puhuivat näiden menojen hyödyttömyydestä, kun ei osata
 käyttää nykyaikaisia aluksia, kun puuttuu ihmisiä, jotka
 kykenevät asiantuntemuksella käyttämään hyväksi sotatek-
 niikan uudenaikaisempia keksintöjä. Jällelääjääniksi ja
 mihinkään kelpaamattomiksi osoittautuivat niin laivasto
 kuin linnoituskin, niin kenttälinnoituslaitteet kuin kenttä-
 armeijakin.

Yhteys maan sotilaallisen organisaation ja maan koko
 taloudellisen ja kulttuurillisen järjestelmän välillä ei vielä
 milloinkaan ole ollut niin kiinteä kuin nykyään. Senpä
 vuoksi sotilaallinen romahdus ei ole voinut olla olematta
 syvällisen poliittisen kriisin alkuna. Etumaisen maan
 sodalla jällelääjäännyttä vastaan on ollut tälläkin kertaa,
 niin kuin jo usean kerran historiassa, suuri vallankumouk-
 sellinen merkitys. Ja tietoinen proletariaatti, joka on sodan,
 tuon yleensä kaikenlaisen luokkaherruuden kiertämättömän
 ja poistamattoman seuralaisen armoton vihollinen, ei voi
 sulkea silmiään siltä vallankumoukselliselta tehtävältä, jota
 itsevaltiutta murskaava Japanin porvaristo suorittaa.
 Proletariaatti on vihamielinen kaikenlaiselle porvaristolle
 ja porvarillisen järjestelmän kaikenlaisille ilmauksille,
 mutta tämä vihamielisyys ei vapauta sitä velvollisuudesta
 erottaa toisistaan porvariston historiallisesti edistykselliset
 ja taantumukselliset edustajat. Sen vuoksi onkin täysin
 ymmärrettävää, että vallankumouksellisen kansainvälisen
 sosialidemokratian johdonmukaisimmat ja päättäväisimmät
 edustajat, Jules Guesde Ranskassa ja Hyndman Englan-
 nissa, lausuivat suoraan julki myötätuntonsa Japania koh-
 taan, joka lyö Venäjän itsevaltiutta. Meillä Venäjällä löytyi

tietenkin sosialisteja, joilla ilmeni ajatusten sekavuutta tässäkin kysymyksessä. „Revoljutionnaja Rossija”²⁰ teki Guesdelle ja Hyndmanille muistutuksen sanoen, että sosialisti voi olla vain työväen, kansan Japanin puolesta, mutta ei porvarillisen Japanin puolesta. Tämä muistutus on yhtä järjetön, kuin jos sosialistia alettaisiin syyttää siitä, että hän tunnustaa friitrederioporvariston edistyksellisyyden protektioniporvaristoon verrattuna. Guesde ja Hyndman eivät ole puolustaneet Japanin porvaristoa ja Japanin imperialismia, mutta kahden porvarillisen maan yhteenottoa koskevassa kysymyksessä he ovat oikein panneet merkille toisen maan historiallisesti edistyksellisen merkityksen. „Sosialistivallankumouksellisten” ajatuksen sekavuus on tietenkin ollut kiertämätön tulos siitä, että meidän radikaalinen intelligenssimme ei ymmärrä luokkakatsantokantaa ja historiallista materialismia. Sekavuutta ei ole voinut välttää uusi „Iskrakaan”. Ensin se puhui paljon korulauseita rauhasta hinnalla millä hyvänsä. Sitten se syöksähti „oikaisemaan itseään”, kun Jaurès osoitti havainnollisesti, kenen, edistyksellisen vaiko taantumuksellisen porvariston, etuja on palveleva kvasi-sosialistinen kamppailu rauhan hyväksi yleensä. Nyt se on päätenyt typeriin johtopäätöksiin siitä, miten sopimatonta on „keinotella” (!!) Japanin porvariston voitolla, ja siitä, että sota on onnettomuus „riippumatta siitä”, päätyykö se itsevaltiuden voittoon vai tappioon.

Ei. Venäjän vapauden ja Venäjän (sekä maailman) proletariaatin sosialismin puolesta käymän taistelun asia riippuu hyvin suuresti itsevaltiuden sotilaallisista tappioista. Tämä asia on voittanut suuresti sotilaallisesta romahduksesta, joka on saanut kauhun valtaan kaikki eurooppalaiset järjestyksen suojelijat. Vallankumouksellisen proletariaatin täytyy väsymättä agiteerata sotaa vastaan muistaen tämän yhteydessä aina, että sodat ovat kiertämättömiä niin kauan, kun säilyy luokkaherruus yleensä. Latteilla fraaseilla rauhasta à la * Jaurès et auta sorrettua luokkaa, joka ei ole vastuussa porvarillisesta sodasta kahden porvarillisen kansakunnan välillä, joka tekee kaikkensa kaikenlaisen porvariston kukistamiseksi yleensä ja joka tuntee kansan onnettomuuksien rajattomuuden „rauhallisenkin” kapitalistisen riiston aikana. Mutta taistellesamme vapaata

* — mukaisesti. *Toim.*

kilpailua vastaan me emme voi unohtaa sen edistyksellisyttä puolimaaorjuudelliseen järjestelmään verrattuna. Taistellessamme kaikenlaista sotaa ja kaikenlaista porvaristoa vastaan meidän tulee agitaatiiossamme tarkoin erottaa edistyksellinen porvaristo maaorjuudellisesta itsevaltiudesta, meidän tulee aina panna merkille sen historiallisen sodan suuri vallankumouksellinen merkitys, jonka pakollisena osanottajana on venäläinen työläinen.

Ei Venäjän kansa, vaan Venäjän itsevaltius aloitti tämän siirtomaasodan, joka on muuttunut vanhan ja uuden porvarillisen maailman väliseksi sodaksi. Ei Venäjän kansa, vaan itsevaltius on kärsinyt häpeällisen tappion. Venäjän kansa on hyötynyt itsevaltiuden tappiosta. Port Arthurin antautuminen on tsarismmin antautumisen prologi. Sota ei ole vielä läheskään päättynyt, mutta jokainen askel sen jatkamisessa laajentaa mittaamattomasti kuohuntaa ja kiihtymystä Venäjän kansan keskuudessa, lähentää uuden suuren sodan hetkeä, sen sodan hetkeä, jota kansa on käyvä itsevaltiutta vastaan, proletariaatin vapauden puolesta. Eipä syyttä ole niin levoton kaikkein rauhallisin ja maltillisin Euroopan porvaristo, joka koko sydämeästään olisi myötuntoinen Venäjän itsevaltiuden liberaalisille myönnytyksille, mutta joka pelkää pahemmin kuin tulta Venäjän vallankumousta Euroopan vallankumouksen prologina.

„Lujasti on juurtunut mielipide”, kirjoittaa eräs sellaisista Saksan porvariston maltillisista äänenkannattajista, „että vallankumouksen purkaus Venäjällä on aivan mahdoton asia. Tätä mielipidettä puolustellaan kaikilla ja kaikenlaisilla todisteilla. Vedotaan Venäjän talonpoikaiston jäykkäliikkeisyyteen, sen uskon tsaaria kohtaan, riippuvaisuuteen papistosta. Sanotaan äärimmäisten ainesten muodostavan tyytymättömien keskuudessa vain pienen ryhmän ihmisiä, jotka voivat järjestää mellakoita (pikku purkauksia) ja terroristisia murhayrityksiä, mutta eivät missään tapauksessa saa aikaan yleistä kapinaa. Tyytymättömien laajoilta joukoilta, sanotaan meille, puuttuu organisaatiota, aseita, ja mikä tärkeintä — päättäväisyyttä panna itsensä vaaralle alttiiksi. Venäjän intelligentti taas on tavallisesti vallankumouksellismielinen vain noin kolmeenkymmeneen ikävuoteen saakka, mutta sen jälkeen hän järjestäytyy mainiosti viihtyisään kruununvirkaan, ja suuri osa huimapäistä muuttuu tusinavirkamiehiksi”. Mutta nykyään, jatkaa

lehti, koko joukko tunnusmerkkejä puhuu suuresta muutoksesta. Vallankumouksesta Venäjällä eivät nyt enää puhu yksinomaan vallankumoukselliset, vaan sellaisetkin „intoiluun” kerrassaan taipumattomat, luotettavat järjestyksen tukipylväät kuin ruhtinas Trubetskoi, jonka sisäasiain ministerille lähettämän kirjeen julkaisee nykyään koko ulkomainen lehdistö. „Vallankumouksen pelolla Venäjällä on nähtävästi todelliset perusteensa. Tosin kukaan ei ajattele, että Venäjän talonpojat tarttuvat hankoihin ja ryhtyvät taistelemaan perustuslain puolesta. Mutta suoritetaanko vallankumouksia maaseudulla? Vallankumouksellisen liikkeen eteenpäinviejiksi uudemmassa historiassa ovat jo aikoja sitten tulleet suurkaupungit. Ja Venäjällä on nimenomaan kaupungeissa käynnissä kuohunta aina etelästä pohjoiseen ja idästä länteen saakka. Ei kukaan ota ennustaakseen, mihin tämä päätyy, mutta että niiden ihmisten lukumäärä, jotka pitävät vallankumousta Venäjällä mahdollisena, pienenee päivä päivältä, se on ilmeinen tosiasia. Ja jos tapahtuu vakava vallankumouksellinen purkaus, niin on enemmänkin kuin epäilyttävää, että Kauko-Idässä käydyn sodan heikentämä itsevaltius suoriutuu siitä”.

Niin. Itsevaltius on heikentynyt. Vallankumoukseen alkavat uskoa kaikkein epäuskoisimmatkin. Yleinen usko vallankumoukseen on jo vallankumouksen alkua. Sen jatkamisesta huolehtii itse hallitus sotaseikkailullaan. Vakavan vallankumouksellisen rynnistyksen tukemisesta ja laajentamisesta pitää huolen Venäjän proletariaatti.

„Vperjod” № 2,
tammikuun 14 (1) pnä 1905

Julkaistaan „Vperjod” lehden
tekstin mukaan